

ANOTACE

Cílem je podpořit všechna pozitiva současného stavu náměstí, očistit historické stopy, zdůraznit je jemnými náznaky a přidat stopy současné.

PRŮVODNÍ ZPRÁVA

Na náměstí ve Velkém Meziříčí je na první pohled cítit silný duch místa. Díky podrobně zpracovanému Programu regenerace městské památkové rezervace je velmi pravděpodobné, že si jej toto místo zachová i v budoucnu. Mezi velké a doposud opomíjené potenciály náměstí lze zařadit říčku Balinku a napojení cyklostezky, která ji lemuje. V budoucnu se dá také počítat s rozvojem území po bývalé továrně Svit na jihozápadně. Obě možnosti by mohly těžit ze zpřístupnění říčky pro obyvatele. Ve středu náměstí se nacházejí vzrostlé stromy, u kterých je potřeba už dnes myslet na jejich budoucnost. Velkým potenciálem náměstí je jeho oblíbenost mezi obyvateli a množství akcí, které se na něm pořádají.

Geometrie náměstí je nejvíce ovlivněna svou polohou u soutoku dvou řek a cestou, která historicky náměstím procházela. Tomu se přizpůsobily i nejvýznamnější stavby - kostel a radnice. Radnice stojící v čele na severní straně náměstí a naproti ní, v jihovýchodním závěru náměstí, ční mírně pootočený kostel s vysokou věží. Uliční fronty historických domů vytváří křivolakou konturu náměstí. V pomyslné střednici náměstí se nachází památník velkoměřičské tragédie, sloup sv. Jana Nepomuckého, studna a kašna se sochou sv. Floriána. Tyto prvky jsou podtrženy přítomností vzrostlých líp. Geometrie, tvar i proporce vytváří velmi příjemné a přirozené místo pro náměstí.

Mezi nejslabší stánky současného stavu náměstí patří funkce spojené s dopravou. Parkovací stání po obou stranách náměstí i v jeho středu vytvářejí z náměstí velké parkoviště. S tím jsou spojeny i nekvalitní povrchy, kdy byla historická žulová dlažba vyměněna za asfalt. V samotném centru náměstí, v odpočinkové zóně pod korunami stromů, se v současné době nachází spousta překážek, tabulí a nevyužívaných budek. Pro jejich funkce se však na náměstí nacházejí lepší místa. K vizuální rozpačitosti přispívají také nevzhledné reklamy na některých domech. Neutěšený je dále stav za radnicí a celková práce se sběrnými místy tříděného odpadu. Samostatným tématem je přístupnost řek v centru města. Řeky jsou

ohraničeny vysokou zdí a koryto je prakticky nepřístupné. V neposlední řadě je třeba zmínit zchátralé stromořadí u školy.

Podstatným tématem jsou lípy ve středu náměstí. Stromy v současnosti přinášejí příjemné klima do srdce náměstí a zároveň jsou důležitým kompozičním prvkem. Bohužel již dnes dva z původních sedmi stromů chybí. Tyto dva stromy dosazujeme. V návrhu také počítáme s vysazením dalších čtyř nových stromů - na každé straně jeden pár. Bude tak docházet k přirozenému dorůstání, stárnutí a výměně stromů, aniž by bylo narušeno kvalit, které na náměstí přinášejí. Jeden z nově vysazených stromů je oproti ostatním vyosen tak, aby byla kašna sv. Floriána uvnitř této kompozice.

V jižní části náměstí navrhujeme obnovit stromořadí naproti škole na rozšířeném chodníku a stejně tak na ulici Kostelní. V prostorech kolem kostela vytváříme solitéry příjemná místa k posezení, s intimnější náladou než v hlavním prostoru náměstí.

Důležitou částí návrhu je změna dopravního režimu v hlavním prostoru náměstí. To se stává pěší zónou s možností dopravní obsluhy a několika parkovacími místy pro rezidenty a potřeby radnice. Ulice Radnická zůstává jednosměrnou komunikací a napojuje se na kruhový objezd na ulici Hornoměstská. Ulice Kostelní se napojuje na ulici Novosady a pokračuje na ulici Komenského také jako jednosměrná komunikace s podélným parkováním po stranách. Tyto dvě cesty jsou propojeny přes náměstí jednosměrnou cestou, značenou terčíky v dlažbě. Při napojení jednotlivých ulic z centra na ostatní komunikace je vždy navržen příčný zpomalovací práh. Parkování je zachováno v prostoru ulic a několika stání v samotném centru náměstí. S další parkovací kapacitou se počítá v rozvojovém území na jihozápadě.

Vzhledem k rozloze zadaného území je možné návrh etapizovat. V první etapě je samotná oprava náměstí a změna v dopravě. V druhé etapě by měl následovat výkup pozemků a propojení zadní ulice u radnice s cyklostezkou kolem Balinky přes bránu. Spolu s tímto krokem by mělo být zpřístupněno koryto Balinky a to z obou stran jejího nábřeží. Třetí fází by měla být dostavba nároží ulice Radnická a severní fronty domu přiléhajícího k ulici Hornoměstská. Z východu pak zástavba na rozvojovém území bývalé továrny Svit.

Celkový koncept dláždění vychází z umístění jednotlivých funkcí na náměstí společně s důrazem na vytvoření míst s různými kvalitami prostoru. Materiál dlažby odpovídá materiálům, které se na náměstí již dříve vyskytovaly. Zároveň se počítá s recyklací současných žulových kostek a obrubníků. Jednotlivá místa a funkce pak spojuje prvek zapuštěných žulových pásů vycházejících vždy z historických žulových portálů jednotlivých domů. Tyto pásy také napomáhají dlažbě v mírně se svažujícím svahu. Náměstí je funkčně rozděleno na několik částí.

Reprezentativní část se nachází před radnicí. Ke dláždění tohoto místa je využita velkoformátová kamenná dlažba 50x60 cm. Ta je kvůli pořádání poutí podbetonována, aby se zabránilo jejímu praskání. Pro umístění pódia jsme vycházeli z jeho tradiční pozice ve středu náměstí s hledištěm na hlavní ploše náměstí. Pódium je umístěno tak, aby poskytlo co největší komfort divákům a zároveň mohlo fungovat ve stejný čas jako stánkový prodej.

Na reprezentativní část náměstí navazuje část odpočinková pod korunami stromů. V tomto místě je využita drobná žulová dlažba 4/6 cm. Jsou zde vytvořeny kruhové otvory s kruhovými mřížemi ke stromům. Další část hlavního prostoru náměstí je tvořena skladbou kostek 8/10 cm. Zahrádky podniků na náměstí jsou řešeny co nejjednodušší formou. Židle a stolky jsou umístěny přímo na dlažbě a dovolují tak zabydlení co největší ploše náměstí. Zároveň je však nutné brát ohled na zachování prostupnosti. Z toho důvodu jsou rozšířeny nepojízdné plochy před domy. Jednotlivé formáty jsou od sebe vždy odděleny zapuštěným žulovým patníkem. Východní část náměstí lemuje kamenný kanálek pro odvod dešťové vody z náměstí a z ulice Komenského.

Prostory kolem kostela vytvářejí intimnější posezení. Samotná stavba kostela je omezena bordurou z říčních oblázků, na ni navazuje žulová kostka 4/6cm. V minulosti se kolem kostela nalézal hřbitov. Jako upomínka na tuto skutečnost jsou některé žulové kostky označeny křížkem. Z jižní strany kostela pokračuje dlažba 8/10 cm a je zakončena zapuštěným patníkem na křížení z ulic Komenského a Kostelní. Tyto ulice jsou spolu s ulicí Radnická a Vrchovecká dlážděny kombinací žulových kostek 4/6 a 8/10 cm pro chodník a 15/17 cm pro silnici.

Důležitou součástí řešení je osvětlení - vyzdvižení dominant náměstí a zároveň na zdůraznění jeho křivky. Nasvícenými dominantami jsou průčelí radnice a kostela sv. Mikuláše a nasvícené lípy ve středu náměstí. Tyto body vytvářejí hlavní linii, která je na okrajích podpořena svítidly, které přiléhají k fasádám domů. Na náměstí je dále jemně podsvíceno schodiště před radnicí, zvon u kostela a vzrostlé solitérní stromy, které roznáší světlo ve svých korunách.